

20 **cult.opvrijdag**

GEKLEURD

Kille choreografieën, machinale lichamen

Ongrijpbare fotografie in het Gentse SMAK en 'The Photographic I - Other Pictures'

●●●●○
THE PHOTOGRAPHIC I - OTHER PICTURES
Tot 7 januari 2018, smak.be

DIRK LEYMAN

Fotografie als instrument om de wereld stil te zetten. Dat is de drijfveer van de SMAK-expo *The Photographic I - Other Pictures*, waarin heel diverse kunstenaars peilen naar de actuele betekenis van fotografie. Met topwerk van Lewis Baltz, Wolfgang Tillmans en Tjorborn Rodland.

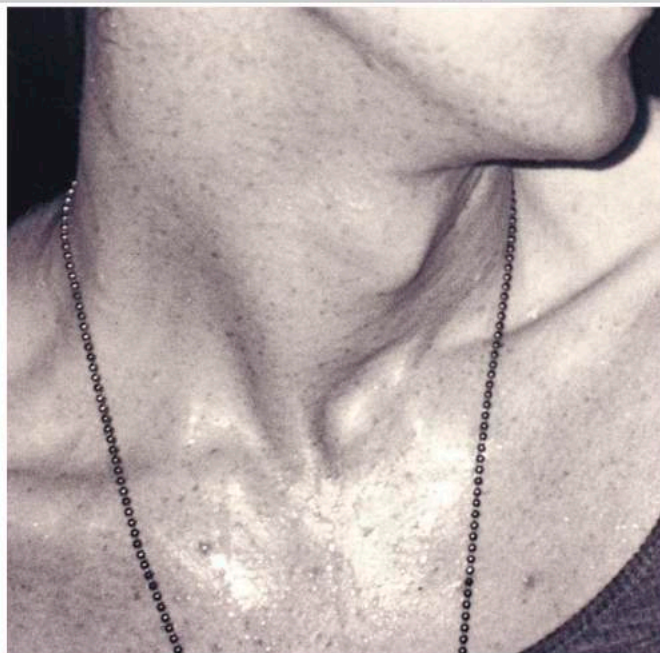
"Met het stille beeld de verwarring van de huidige wereld onderzoeken", zo poogt curator Martin Germann zijn ambitieuze maar complexe expo in een simpele baseline te vatten. Met *The Photographic I* - dat volgend jaar nog een tweede luik krijgt - wil het Gentse museum pertinente vragen aansnijden over de huidige plaats van fotografie in de hedendaagse kunst.

Dat gebeurt aan de hand van werk van gevestigde kunstenaars zoals Lewis Baltz, Tina Barney, Jochen Lempert en Jean-Luc Moulène maar ook van de Belgische fotografen Marc De Blicke, Brusselaar Marc Trivier of de Palestijnse Ahlam Shibli.

"Fotografie is het fundament geworden van onze hedendaagse beeldcultuur. Ze zag het licht in de 19de eeuw, werd volwassen in de 20ste eeuw en heeft aan het begin van de 21ste eeuw haar macht nog uitgebreid. Niemand twijfelt eraan dat haar invloed verder toeneemt", zegt Germann. "Fotografie kan wel eens de eerste maar meteen ook laatste gemeenschappelijke taal in een geglobaliseerde netwerkwereld zijn."

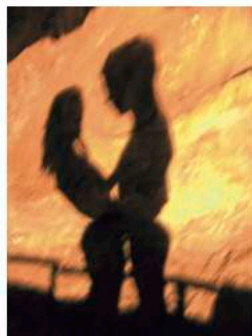
Trevor Paglen fotografeerde geheime Amerikaanse militaire bases met krachtige telescopen: maar zien we echt wat we niet mogen zien?

Allemaal goed en wel. Maar hoe smeed je zo'n discours om tot een spannende expo? "Onze selectie maar stelt vooral scherp op de tijdspanne tussen 1960 en de vroege jaren 2000, als opmaat naar onze tijd", aldus Hermann. In het SMAK worden we meegevoerd door een expo die aanvankelijk heel dispaaraat en onbestemd oogt, maar geleidelijk wél overtuigt en inpalmt. Van de bekende, uitgelaten beelden van de vorig jaar overleden Malick Sidibé (met Malinese jongeren uit de middenklasse die zich na de de onafhankelijkheid rot amuseren), flitsen we naar de bevreemdende foto's van de Fransman Patrick Faigenbaum. De reeks *Lys-Chantilly* uit 1989 bevat zesentwintig foto's van een chic tuinfeest op het platteland. Bijna

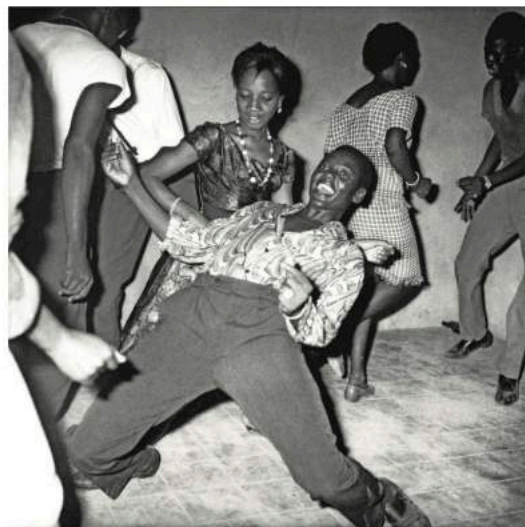
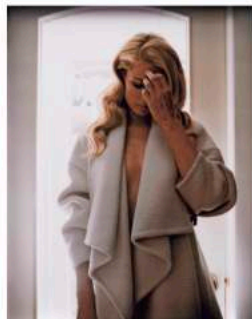

► *Chemistry square, neck & chest* (1992) van Wolfgang Tillmans.

© COURTESY THE ARTIST AND GALERIE BUCHHOLZ, BERLIN/COLOGNE

► *Closer to my heart II* (2005) van Zanele Muholi. © COURTESY OF THE ARTIST AND STEVENSON, CAPE TOWN/JOHANNESBURG AND YANCEY RICHARDSON, NEW YORK

► *Regardez-moi!* (1962) van Malick Sidibé.

© MALICK SIDIBÉ COURTESY THE ARTIST AND GALLERY FIFTY ONE, ANTWERP

► *Paris Hilton in Bright Doorway* (2014-15) van Tjorborn Rodland. © RV TORBJØRN RØDLAND

cinematografisch brengt Faigenbaum de mimiek van de lichamen in kaart, alsof je een film van Michelangelo Antonioni binnenstapt.

Prominent thema in de expo is het lichaam als machine, goed voor bizarre choreografieën. Zoals bij de Frans-Algerijn Mohammed Bourouissa, die in de serie *Périphérique* (2005-2008) soms brute straattaferelen ensceneert en laat vervloeden met motieven uit de kunstgeschiedenis. En natuurlijk bij de Noorse wonderboy Tjorborn Rodland, die Paris Hilton (en haar hondje) voor zijn glamoureuze lens kreeg. Satire of toch een authentiek portret?

Onmiskenbaar een van de highlights in het SMAK vormt de bijna minimalistische reeks van Wolfgang Tillmans uit 1992. Voor *Chemistry Square*, *Neck & Chest* sprokkelde hij lichaamsfragmenten in een Londense technoclub. Warm maar tegelijk desoriënterend, want je voelt hoe je de geheime roes van de nachtraven kunt betrappen. Een kreet van herkenning slaak je dan weer bij de Amerikaanse fotografe Tina Barney (1945, New York) en haar beroemde *Theatre of Manners* (1997), schaamteloos intieme portretten van naaste familieleden en intieme vrienden.

Regels breken

Maar evengoed is er veel kil, afstandelijk werk in deze uitwaaiende expo. Zoë Leonard richt bijvoorbeeld haar camera pal naar de zon. "Ze heeft exact gedaan wat je niet mag doen als fotograaf, het beeld verdwijnt", zegt curator Germann.

Trevor Paglen fotografeerde geheime Amerikaanse militaire bases met krachtige telescopen, als verlengstuk van het oog. Ook hier rijst de vraag: zien we echt wat we niet mogen zien? "De houdgreep waarin de technologie ons neemt" spookt voortdurend doorheen *The Photographic I*. Met als illuster hoogtepunt het werk van de Amerikaanse fotograaf Lewis Baltz (1945-2014), boegbeeld van de 'New Photographics'-stroming. Hij legde vanaf 1967 het snel verstedelijkende landschap van zijn geboortestreek Zuid-California vast. Baltz zoomde in op op het eerste gezicht uniforme bouwstructuren, industriële gebouwen en parkings. Formalisme dat wél resulteert in bijzonder esthetische foto's. Eind jaren 80, begin jaren 90 produceert Baltz 'Sites of Technology' een reeks van 53

beelden van hoogtechnologische sites in Frankrijk en Japan. Er slaat een *Blade Runner*-achtige romantiek vanaf en haarfijn voorspelt Baltz de "hysterie van de alledaagse veiligheidscamera".

Bijna logisch dat doorheen dit SMAK-parcours een uitgesproken maatschappelijke ondertoon steeds manifesteert wordt. Niet toevallig fungeert *Waiting for Tear Gas* (1999-2000) van Allan Sekula, zijn diareeks van het eerste anti-globalistische protest in Seattle, als krachtig sluitstuk.